

המכון
לחירות ואחריות

בית ספר לאודר
לממשל, דיפלומטיה
ואסטרטגיה

סקר ממשלה, דמוקרטיה וסוגיות על סדר היום הציבורי 2022

אפריל 2022

ד"ר עומר יעיר

מנהל מחקר ועמית מחקר, המכון לחירות ואחריות

ד"ר אמנון כוורי

ראש המכון לחירות ואחריות

הצעה להפניה בשימוש ביבליוגרפי:

יעיר, עומר ואמנון כוורי. 2022. "סקר ממשלה, דמוקרטיה וסוגיות על סדר היום הציבורי 2022". סקרי המכון לחירות ואחריות, אוניברסיטת חיפה.

הקדמה

במהלך חודש פברואר 2022, ערכנו במכון לחירות ואחריות סקר דעת קהל שכלל 1260 משיבים, ובו בחנו את עמדות הישראלים לגבי שורה של סוגיות שעל סדר היום הציבורי. ראשית, המשיבים בסקר נשאלו אודות שביעות רצונם מתפקוד הממשלה וראש הממשלה, כאשר לצד שאלות נוספות אודות הממשלה וראש הממשלה המשיבים נשאלו גם אודות יחסם לדמוקרטיה הישראלית. לאחר מכן, המשיבים בסקר נשאלו אודות שורה של סוגיות העומדות כיום על סדר היום הציבורי לקראת אירועי יום הדמוקרטיה באוניברסיטת רייכמן (מרץ 2022), ביניהן שירות אזרחי לערביי ישראל, מצב התחבורה הציבורית בישראל בעתיד, ויוקר המחיה.¹

מסמך זה נחלק לשניים. החלק הראשון מפרט על שביעות רצונם של המשיבים בסקר מתפקוד הממשלה, ועל יחסם לדמוקרטיה הישראלית. החלק השני מפרט על עמדותיהם בסוגיות נוספות העומדות על סדר היום הציבורי.

פירוט על המתודולוגיה של הסקר מצורף בעמוד האחרון של המסמך.

¹ בסקר זה שאלנו גם מספר שאלות בנוגע לשימוש באלימות על מנת להשיג מטרות פוליטיות. מסמך נפרד המפרט את תשובות המשיבים בסקר על שאלות אלו מוצג באתר המכון לחירות ואחריות.

חלק ראשון: שביעות רצון מהממשלה ויחס לדמוקרטיה הישראלית

שביעות הרצון מתפקוד הממשלה וראש הממשלה:

ראשית, המשיבים בסקר נשאלו לגבי מידת שביעות הרצון שלהם מתפקוד הממשלה וראש הממשלה. בפרט, הם נשאלו האם הם מרוצים או לא מרוצים מתפקוד הממשלה, ולאחר מכן – האם הם מרוצים או לא מרוצים מתפקוד ראש הממשלה (אפשרויות התשובה לשאלות היו: מרוצה מאוד; מרוצה; לא מרוצה; מאוד לא מרוצה; לא יודעת).² לצורך הצגת הממצאים, אחדנו את אפשרויות התשובה "מרוצה מאוד" ו-"מרוצה" לכדי קטגוריה של "מרוצה", ואת אפשרויות התשובה "לא מרוצה" ו-"מאוד לא מרוצה" לכדי קטגוריה של "לא מרוצה".

מיעוט בציבור הישראלי, כ-33 אחוזים, מרוצה הן מתפקוד הממשלה והן מתפקוד ראש הממשלה. עם זאת, רצינו לבחון האם ישנו הבדל במידת שביעות הרצון מתפקוד הממשלה וראש הממשלה בין מצביעי הקואליציה ומצביעי האופוזיציה. תרשים 1 מציג את מידת שביעות הרצון מתפקוד הממשלה וראש הממשלה, בחתך מצביעי הקואליציה ואופוזיציה. מתרשים זה ניכר כי ישנו הבדל משמעותי בשביעות הרצון מתפקוד הממשלה וראש הממשלה בין מצביעי הקואליציה ומצביעי האופוזיציה.

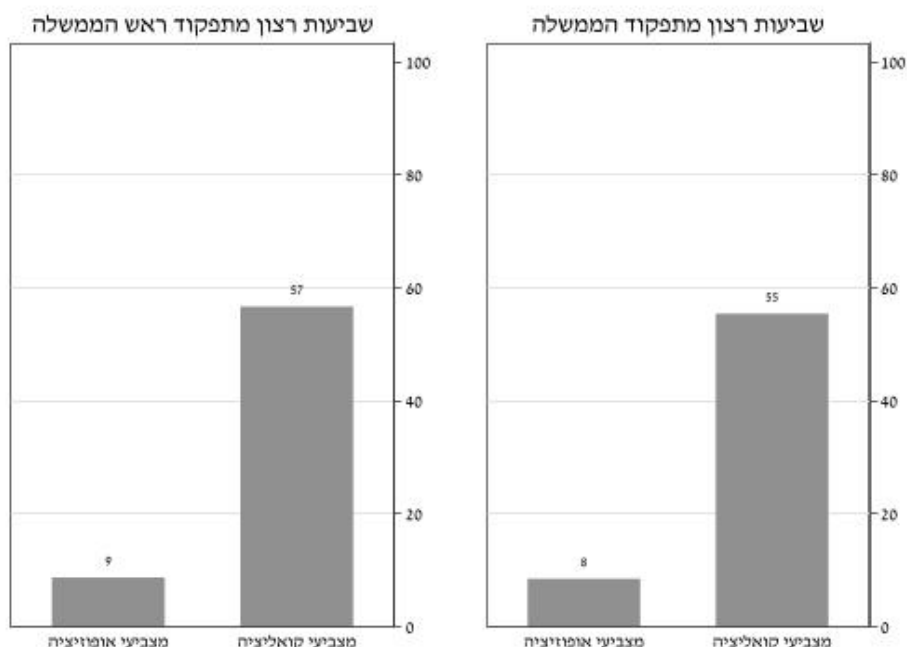
צד ימין של תרשים 1 מציג את שביעות הרצון מתפקוד הממשלה. 55 אחוזים ממצביעי הקואליציה מרוצים מתפקוד הממשלה, לעומת רק 8 אחוזים ממצביעי האופוזיציה. צד שמאל של תרשים 1 מציג את שביעות הרצון מתפקוד ראש הממשלה, וממצאי תרשים זה כמעט זהים: 57 אחוזים ממצביעי הקואליציה מרוצים מתפקוד ראש הממשלה נפתלי בנט, לעומת רק 9 אחוזים ממצביעי האופוזיציה. ניכר, אם כן, כי ישנם פערים בולטים בהערכת הממשלה וראש הממשלה בין מצביעי הקואליציה והאופוזיציה.

פרט לשאלות הנוגעות לשביעות רצון מהממשלה וראש הממשלה, שאלנו את המשיבים שלנו שתי שאלות נוספות הנוגעות לממשלה ולראש הממשלה. ראשית, המשיבים נשאלו באיזו מידה הם מסכימים עם הטענה הבאה: "הממשלה קשובה לבעיות הציבור?"³ בכלל המדגם, רק 26 אחוזים הסכימו עם טענה זו, שיעור נמוך למדי. גם במקרה זה ישנם הבדלים ניכרים בין מצביעי הקואליציה והאופוזיציה: 45 אחוזים ממצביעי הקואליציה הסכימו עם הטענה לעומת רק 7 אחוזים ממצביעי האופוזיציה.

² 5-5.6% מהמשיבים ענו "לא יודעת" בתשובה לשאלות אלו, והם הוצאו מניתוח פריטים אלו.
³ אפשרויות התשובה לשאלה זו: מאוד מסכים/ה; מסכים/ה; לא מסכים/ה; מאוד לא מסכים/ה; לא יודעת. לצורך הצגת הממצאים, אחדנו את אפשרויות התשובה "מאוד מסכים/ה" ו-"מסכים/ה" לכדי קטגוריה של "מסכים/ה", ואת אפשרויות התשובה "לא מסכים/ה" ו-"מאוד לא מסכים/ה" לכדי קטגוריה של "לא מסכים/ה". תשובות "לא יודעת" (4.8% מהמשיבים) הוצאו מניתוח.

תרשים 1. שביעות רצון מתפקוד הממשלה וראש הממשלה, בחתך מצביעי קואליציה ואופוזיציה

מקרא: הסקאלות בתרשים נעות בין 0-100 אחוזים.

שנית, המשיבים נשאלו האם לדעתם ראוי או לא ראוי שראש סיעה של 7 מנדטים יכהן כראש ממשלה, כאשר שאלה זו נוגעת למידת הלגיטימיות של ראש הממשלה נפתלי בנט.⁴ בכלל המדגם, רוב ברור – 64.9% מהמשיבים – סבר כי אין זה ראוי שראש סיעה של 7 מנדטים יכהן כראש ממשלה. גם במקרה זה ישנם הבדלים בולטים בין מצביעי הקואליציה והאופוזיציה: קרוב ל-90 אחוזים ממצביעי האופוזיציה (87.5%) סברו כי הדבר אינו ראוי, לעומת מעט פחות מחצי ממצביעי הקואליציה (46.1%).

לסיכום, רוב בציבור הישראלי איננו מרוצה מתפקוד הממשלה וראש הממשלה, אך ניכרים הבדלים ברורים בהערכת הממשלה וראש הממשלה בין מצביעי הקואליציה ומצביעי האופוזיציה: רוב קטן מקרב מצביעי הקואליציה הינו שבע רצון מתפקוד הממשלה וראש הממשלה, ומנגד רוב מוחץ מקרב מצביעי האופוזיציה איננו שבע רצון מתפקוד הממשלה וראש הממשלה.

⁴ נוסח השאלה המלא: "מפלגתו של ראש הממשלה, נפתלי בנט, מונה 7 מנדטים. יש הטוענים כי מספר מנדטים זה, הינו נמוך מדי עבור מפלגת שלטון, ולפיכך פוגע בלגיטימיות של נפתלי בנט לכהן כראש ממשלה. מנגד, יש הטוענים כי אין בכך כל בעיה, משום שנפתלי בנט קבל את אמון הכנסת. האם לדעתך ראוי או לא ראוי שראש סיעה של 7 מנדטים, יכהן כראש ממשלה?" אפשרויות התשובה: ראוי; לא ראוי; לא יודעת. תשובות "לא יודעת" (15.6% מהמשיבים) הוצאו מהניתוח.

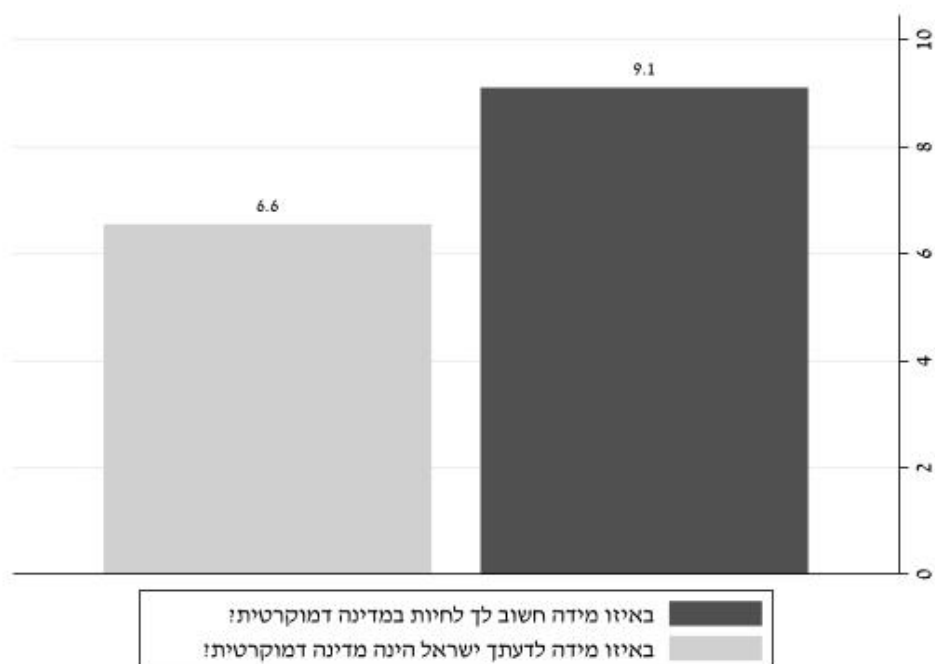

עמדות ביחס לחיים במדינה דמוקרטית ומידת היותה של ישראל דמוקרטית:

המשיבים בסקר נשאלו שתי שאלות אשר בחנו את יחסם לדמוקרטיה הישראלית. ראשית, הם נשאלו עד כמה חשוב להם לחיות במדינה עם שלטון דמוקרטי (סקאלה מ-0, כלל לא חשוב, ל-10, חשוב מאוד). שנית הם נשאלו באיזו מידה לדעתם ישראל הינה מדינה דמוקרטית (סקאלה מ-0, כלל לא דמוקרטית, ל-10, דמוקרטית מאוד).

כפי שניתן לראות בתרשים 2 המאגד את תשובות המשיבים בסקר לשאלות אלו, הציבור מציין כי חשוב לו מאוד לחיות במדינה עם שלטון דמוקרטי. הממוצע בכלל המדגם הינו 9.1 (בסקאלת 0-10). בניגוד להערכת תפקוד הממשלה וראש הממשלה, בתשובה לשאלה זו אין הבדל גדול בין מצביעי הקואליציה והאופוזיציה: הממוצע בקרב מצביעי הקואליציה הוא 9.4 ובקרב מצביעי האופוזיציה הוא 8.7⁵. לצד זאת, הציון שנותן הציבור ישראלי לדמוקרטיה הישראלית הינו נמוך יותר, 6.6, ומעיד על מידת מה של אי-שביעות רצון מתפקוד הדמוקרטיה הישראלית. בתשובה לשאלה זו ניכר הבדל גדול יותר בין מצביעי הקואליציה והאופוזיציה: הציון הממוצע בקרב מצביעי הקואליציה הוא 7.3 ובקרב מצביעי האופוזיציה הציון הממוצע הוא רק 6.0⁶.

תרשים 2. עמדות ביחס לדמוקרטיה הישראלית:

מקרא: הסקאלות השונות בתרשים נעות בין 0-10.

⁵ בסקר אחר שערכנו בנובמבר 2021 עם 1508 משיבים, התקבלו תוצאות דומות מאוד בכל המדגם: ממוצע של 9.2 בסקאלה של 0-10. הממוצע בקרב מצביעי הקואליציה בסקר בנובמבר 2021 היה 9.4, וזה לממצא בסקר הנוכחי, ואילו הממוצע בקרב מצביעי האופוזיציה בסקר בנובמבר 2021 היה 9.0, מעט גבוה יותר מאשר הממצא בסקר הנוכחי.

⁶ באותו סקר שערכנו בנובמבר 2021 התקבלו תוצאות מעט גבוהות יותר: ממוצע של 6.9 בכל המדגם בסקאלת 0-10. הממוצע בקרב מצביעי הקואליציה בסקר בנובמבר 2021 היה 7.4, כמעט זהה לממצא בסקר הנוכחי, ואילו הממוצע בקרב מצביעי האופוזיציה בסקר בנובמבר 2021 היה 6.5—מעט גבוה יותר מאשר הממצא בסקר הנוכחי.

חלק שני: עמדות בסוגיות על סדר היום הציבורי

לקראת יום הדמוקרטיה, שאלנו מספר שאלות הנוגעות לסוגיות הנמצאות על סדר היום הציבורי בישראל ואשר היו בסיס לדיון עם חברי הכנסת והשרים במהלך האירוע.

פיצול תפקיד היועץ המשפטי לממשלה

שר המשפטים, גדעון סער, הביע במהלך השנה האחרונה את רצונו בפיצול תפקיד היועץ/ת המשפטי/ת לממשלה (יועמ"ש) לשניים: תובע/ת כללי/ת (ראש/ת התביעה), ויועץ/ת המשפטי/ת לממשלה. לפיכך, המשיבים נשאלו האם הם תומכים או מתנגדים לפיצול התפקיד היועמ"ש (אפשרויות התשובה לשאלות היו: תומך/ת; מתנגד/ת; לא יודע/ת).⁷ התשובה השכיחה ביותר לשאלה זו הייתה "לא יודע/ת", כאשר לא פחות מ-51% מהמשיבים בחרו בתשובה זו. נדמה שממצא זה מצביע על שאזרחים רבים לא גיבשו דעה בנושא זה, ו/או שאינם יודעים מספיק בנושא. כמו-כן, לא נמצא הבדל משמעותי בין מצביעי הקואליציה (48.5%) והאופוזיציה (49.9%) בשיעור המשיבים שענו "לא יודע/ת".

בקרב בעלי הדעה – קרוב לחצי מהמשיבים אשר ענו "תומך/ת" או "מתנגד/ת" בתשובה לשאלה על פיצול תפקיד היועמ"ש – היה רוב לתומכים בהצעה, כאשר 35.9% מהמשיבים ציינו כי הם תומכים בהצעה, לעומת 13.0% אשר ציינו כי הם מתנגדים להצעה. בקרב מצביעי הקואליציה והאופוזיציה בעלי הדעה היה רוב לתומכים; עם זאת, רוב זה היה גדול יותר בקרב מצביעי הקואליציה (42.1% תומכים לעומת 9.4% מתנגדים) מאשר בקרב מצביעי האופוזיציה (32.4% תומכים לעומת 17.7% מתנגדים).

בחירת נשיא המדינה

בניגוד למרבית נבחר ונבחרות הציבור, נשיא/ת המדינה נבחר/ת בבחירות חשאיות על ידי 120 חברי וחברות הכנסת – ולא על ידי הציבור. לפיכך, שאלנו את המשיבים בסקר האם לדעתם יש לשנות את אופן הבחירה, כך שהנשיא יבחר בבחירות ישירות על ידי הציבור.⁸ רוב בולט בקרב בעלי הדעה במדגם, 70.1%, תומך בבחירה ישירה של הנשיא/ת על ידי הציבור, לעומת 29.9% שמתנגד לכך. כעדות לתמיכה הרחבה באופן יחסי בכך, ניתן לציין כי בשאלה זו היה רוב לתומכים הן בקרב מצביעי הקואליציה והן בקרב מצביעי האופוזיציה, הגם שהרוב היה גדול מעט יותר בקרב מצביעי

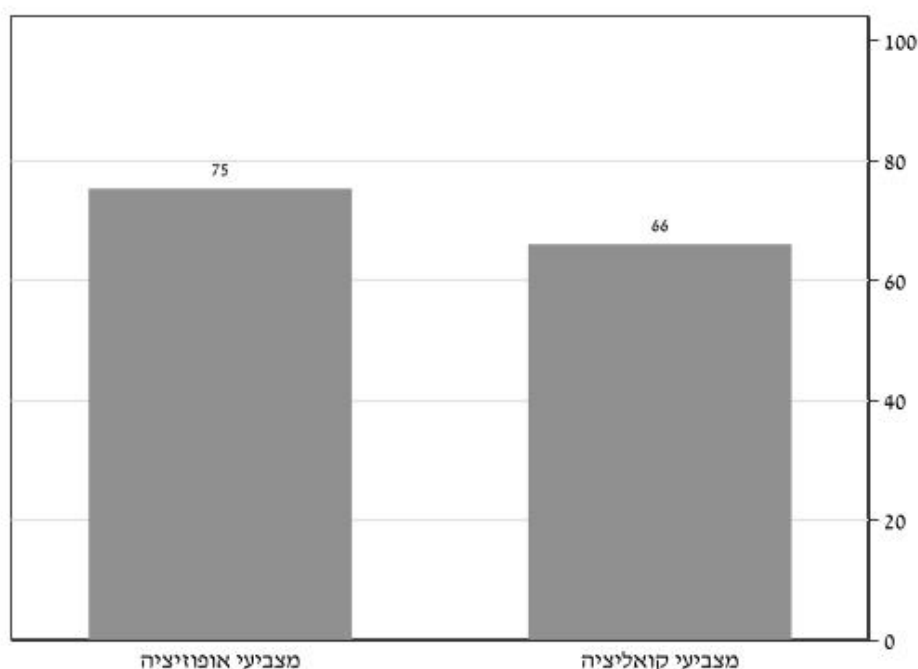
⁷ נוסח השאלה המלא: "שר המשפטים גדעון סער מקדם לאחרונה את פיצול תפקיד היועץ המשפטי לממשלה לשני תפקידים: תובע כללי ויועץ משפטי לממשלה. האם את/ה תומך/ת או מתנגד/ת לפיצול התפקיד?"

⁸ נוסח השאלה המלא: "המדינה נבחר כיום ברוב של חברי הכנסת ולא בבחירות ישירות על ידי הציבור. האם לדעתך יש לשנות את אופן הבחירה, כך שהנשיא יבחר בבחירות ישירות על ידי הציבור?" (אפשרויות תשובה: כן; לא; לא יודע/ת). תשובות "לא יודע/ת" (16.8% מהמשיבים) הוצאו מהניתוח.

האופוזיציה (75.4% תומכים לעומת 24.6% מתנגדים) מאשר בקרב מצביעי הקואליציה (66.1% תומכים לעומת 33.9% מתנגדים). ממצאים אלו מוצגים בתרשים 3.

תרשים 3. תמיכה בבחירה של נשיא/ת המדינה בבחירות ישירות על ידי הציבור

מקרא: הסקאלה בתרשים נעה בין 0-100 אחוזים.

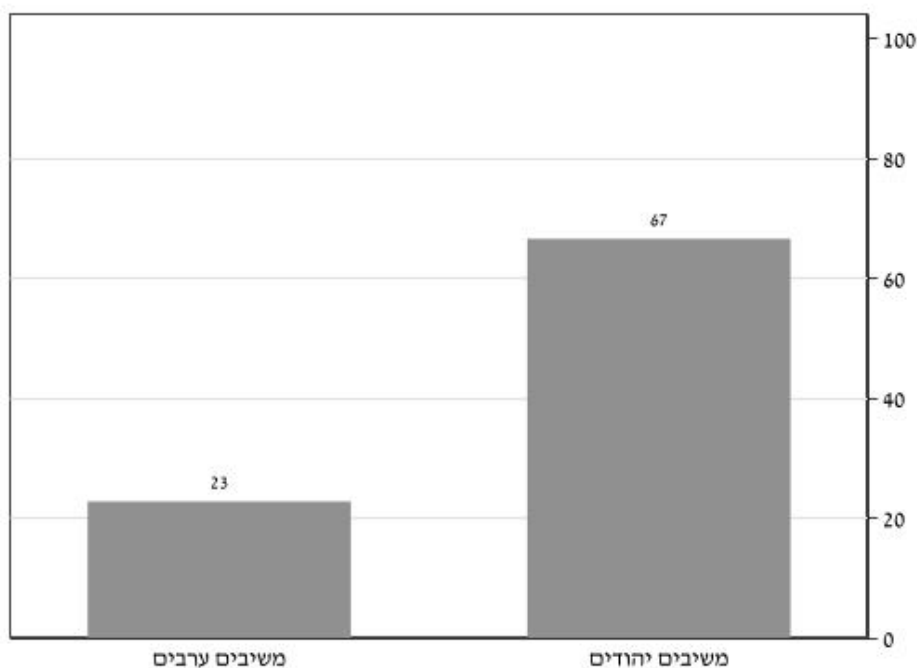
החברה הערבית בישראל

שאלנו את המשיבים בסקר שתי שאלות הנוגעות לקשר שבין ערביי ישראל למוסדות המדינה ולציבור היהודי. ראשית, המשיבים נשאלו האם הם תומכים או מתנגדים לכך שערביי ישראל יחויבו בגיוס לצה"ל או בשירות לאומי/אזרחי בהגיעם לגיל 18.⁹ רוב קטן בקרב בעלי הדעה במדגם, 58.4%, הביע תמיכה בגיוס חובה של ערביי ישראל לצה"ל או לשירות לאומי/אזרחי, לעומת 41.6% שהביע התנגדות לכך. כפי שניתן היה לצפות, ניכרו הבדלים בתשובה לשאלה זו בין משיבים שונים בסקר. כך, בזמן שרוב בקרב המשיבים היהודים תמך בגיוס חובה של ערביי ישראל לצה"ל או לשירות לאומי/אזרחי, 66.7%, רק מיעוט הביע תמיכה בכך קרב המשיבים הערבים בסקר—22.8%. תרשים 4 מציג את הממצא הזה.

⁹ נוסח השאלה המלא: "כיום, ערביי ישראל אינם חייבים בגיוס לצה"ל או בשירות לאומי/אזרחי. יש המציעים כי בהגיעם לגיל 18, ערביי ישראל יחויבו בגיוס לצה"ל או בשירות לאומי/אזרחי. האם אתם תומכים או מתנגדים להצעה זו?" [אפשרויות תשובה: תומך/ת; מתנגד/ת; לא יודע/ת; תשובות "לא יודע/ת" (17.2% מהמשיבים) הוצאו מהניתוח].

תרשים 4. תמיכה בגיוס חובה של ערביי ישראל לצה"ל או לשירות לאומי/אזרחי

מקרא: הסקאלה בתרשים נעה בין 0-100 אחוזים.

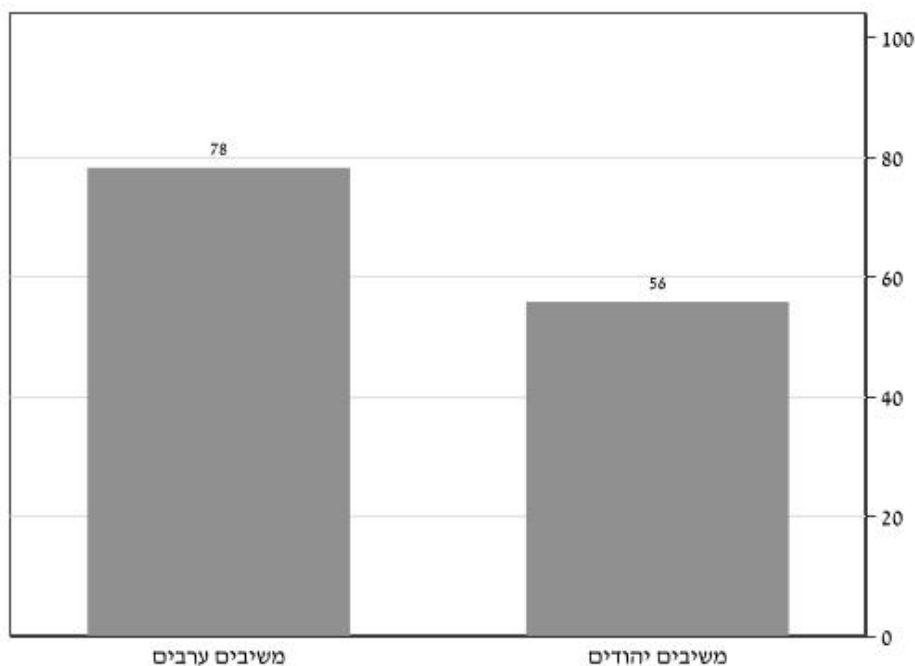
השאלה השנייה הנוגעת ליחסי ערביי ישראל עם הציבור היהודי עסקה בלימוד השפה הערבית בבתי הספר. בפרט, המשיבים נשאלו באיזו מידה הם מסכימים עם המשפט לפיו "חשוב שכל התלמידים היהודים ילמדו את השפה הערבית בבתי הספר". אפשרויות התשובה לשאלה זו היו "כלל לא מסכים/ה"; "די לא מסכים/ה"; "מסכים/ה ולא מסכים/ה באותה המידה"; "די מסכים/ה"; "מסכים/ה מאד"; ו"לא יודע/ת".¹⁰

איחדנו את הקטגוריות "די מסכים/ה" ו- "מסכים/ה מאד" לכדי קטגוריה אחת של "מסכים/ה". ההשוואה מראה שבכלל המדגם רוב למסכימים שחשוב שכל התלמידים היהודים ילמדו את השפה הערבית בבתי הספר—59.9% הסכימו עם המשפט. כפי שניתן היה לצפות, גם בשאלה זו ניכרו הבדלים בין משיבים יהודים וערבים. כפי שניתן לראות בתרשים 5, רוב ברור בקרב משיבים ערבים הסכים עם המשפט, 78.3%, לעומת רוב קטן יותר בקרב המשיבים היהודים, 55.9%, ומכאן שיותר משיבים ערבים רואים חשיבות בכך שכלל אזרחי ישראל ידעו את השפה הערבית מאשר משיבים יהודים.

¹⁰ תשובות "לא יודע/ת" (4.5% מהמשיבים) הוצאו מהניתוח.

תרשים 5. הסכמה כי חשוב שכל התלמידים היהודים ילמדו ערבית בבתי הספר

מקרא: הסקאלות בתרשים נעות בין 0-100 אחוזים.

ממצאים אלו מצביעים על רצון בקרב היהודים בשילוב ערביי ישראל בחברה הכללית, רצון הבא לידי ביטוי בכך שרוב בציבור היהודי תומך בגיוס חובה של ערביי ישראל לצה"ל או לשירות לאומי/אזרחי. זאת, לצד הסכמה נרחבת בקרב ערביי ישראל כי חשוב שתלמידים יהודים ילמדו ערבית בבתי ספר, דבר המעיד על רצון של ערביי ישראל בתקשורת משותפת וקלה יותר עם האזרחים היהודים במדינה.

תחבורה ציבורית

המשיבים בסקר נשאלו גם בנוגע למצבה העתידי של התחבורה הציבורית בישראל. בפרט, הם נשאלו באיזו מידה הם מסכימים או לא מסכימים עם המשפט הבא: "ביחס למצב העניינים הנוכחי, מצב התחבורה הציבורית ישתפר עוד חמש שנים". אפשרויות התשובה לשאלה זו היו "כלל לא מסכים/ה"; "מסכים/ה במידה מועטה"; "מסכים/ה במידה בינונית"; "מסכים/ה במידה רבה"; "מסכים/ה במידה רבה מאוד"; ו"לא יודע/ת".¹¹

¹¹ תשובות "לא יודע/ת" (16.0% מהמשיבים) הוצאו מהניתוח.

בכלליות, מניתוח תוצאות כלל המדגם ניתן לראות כי הציבור הישראלי ברובו מטיל ספק בכך שמצב התחבורה הציבורית ישתפר בעוד חמש שנים. מעט למעלה מחצי מהמשיבים (53.8%) ענה כי הוא כלל לא מסכים/ה או מסכים/ה במידה מועטה כי מצב התחבורה הציבורית ישתפר בעוד חמש שנים. כשליש מהמשיבים (32.6%) השיב כי הוא מסכים/ה במידה בינונית עם המשפט, ואילו רק 13.6% ענו כי הם מסכימים במידה רבה או במידה רבה מאד כי המצב התחבורה הציבורית ישתפר עוד חמש שנים.

יוקר המחיה

המשיבים בסקר נשאלו גם אודות יוקר המחיה בישראל. בפרט, הם נשאלו האם יוקר המחיה גרם להם לשקול לעזוב את ישראל. אפשרויות התשובה לשאלה זו היו "כן"; "לא"; ו"לא יודע/ת".¹² מיעוט לא מבוטל מהמשיבים לסקר, 35.9%, ענה שיוקר המחיה גרם להם לשקול לעזוב את ישראל, לעומת 64.1% מהמשיבים שענו שלא.

בתשובה לשאלה זו לא נמצאו הבדלים משמעותיים בין תשובותיהם של מצביעי קואליציה ואופוזיציה, בין משיבים יהודים וערבים, או בין משיבים למשיבות בסקר, כאשר במקרים אלו בין 30 ל-40% מהמשיבים ענו שכן, עם הבדלים של 3-7% בין משיבים מהקבוצות השונות. לצד זאת, נמצאו הבדלים משמעותיים בין משיבים לפי גיל ולפי מידת הדתיות.

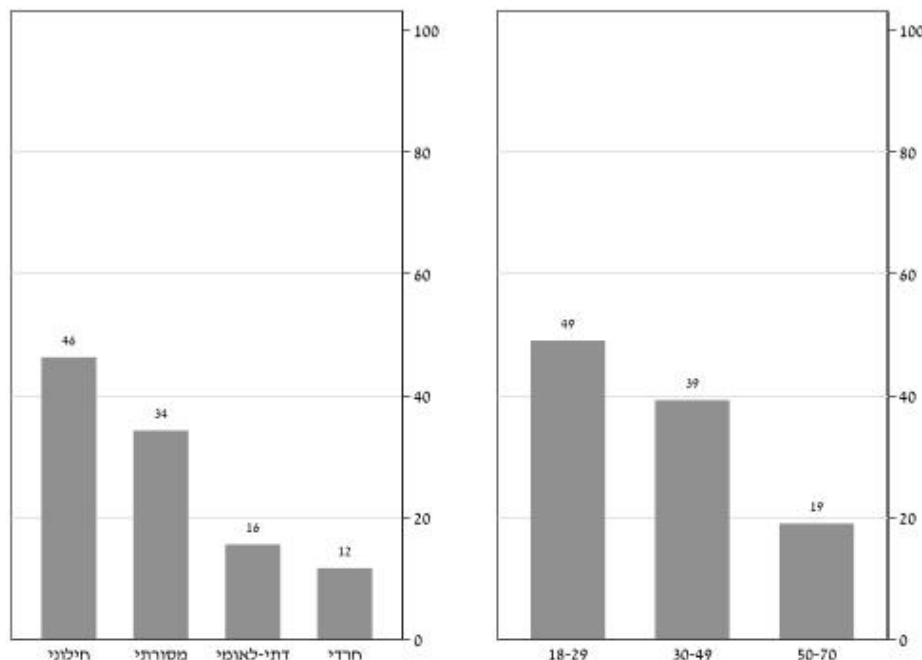
בצד ימין של תרשים 6 ניתן לראות את התפלגות המשיבים שענו שיוקר המחיה גרם להם לשקול לעזוב את ישראל, לפי קבוצות גיל. ניתן לראות כי בזמן שכמעט חצי (49.1%) מהמשיבים בקבוצת הגיל 18-29 ענו "כן", בקרב משיבים בני 30-49 מעט פחות ענו שכן (39.3%), ואילו בקרב בני ה-50 עד 70, רק כחמישית (19.0%) ענו שכן. ישנם הבדלים בולטים גם בחתך של מידת הדתיות. בצד שמאל של תרשים 6 ניתן לראות את התפלגות המשיבים היהודים שענו שיוקר המחיה גרם להם לשקול לעזוב את ישראל, לפי חלוקה של מידת דתיות לפי הגדרה עצמית: חילוני, מסורתי, דתי-לאומי, וחרדי (משיבים ערבים הוצאו מהניתוח הזה). מעט פחות מחצי (46.3%) מהמשיבים החילונים ענו "כן", כאשר קרוב לשלוש מהמשיבים המסורתיים ענו באופן דומה (34.3%), מנגד, מיעוט קטן יותר בקרב המשיבים הדתיים-לאומיים (15.6%) והחרדים (11.7%) ענו שיוקר המחיה גרם להם לשקול לעזוב את ישראל.

ממצאים אלו עולה שאלו הם החילוניים והצעירים יותר אשר שקלו – ואולי עדיין שוקלים – אם לעזוב את ישראל בגלל יוקר המחיה.

¹² תשובות "לא יודע/ת" (7.1% מהמשיבים) הוצאו מהניתוח.

תרשים 6. שיעור המשיבים שענו שיוקר המחיה גרם להם לשקול לעזוב את ישראל

מקרא: הסקאלות בתרשים נעות בין 0-100 אחוזים. בתרשים בצד שמאל – בחלוקה לפי מידת דתיות – נכללו רק משיבים יהודים.

סביבה

לפני מספר חודשים נכנס לתוקף צו אשר העלה את מחירם של כלים חד פעמיים. כדי לבחון האם מס זה שינה את המידה בה ישראלים משתמשים בכלים חד פעמיים, שאלנו את המשיבים בסקר את השאלה הבאה: "באיזו מידה המס שהוטל לאחרונה על כלים חד פעמיים גרם לך להפחית את השימוש בהם?" אפשרויות התשובה לשאלה זו היו "כלל לא"; "במידה מועטה"; "במידה בינונית"; "במידה רבה"; "במידה רבה מאד"; ו"לא יודע/ת".¹³

בכלל המדגם, קרוב למחצית מהמשיבים (46.2%) ענו שהמס על כלים חד פעמיים גרם להם להפחית את השימוש בכלים חד פעמיים במידה רבה או במידה רבה מאד. מנגד, קרוב לשליש (34.2%) ענו שהמס הזה כלל לא השפיע או שהשפיע במידה מועטה. עוד כחמישית (19.7%) ענו שהמס השפיע במידה בינונית. ומכאן שחלק לא מבוטל מהציבור הישראלי מדווח שהפחית שימוש בכלים חד פעמיים. אם אכן כך הוא הדבר, הרי שהמס על שימוש בכלים חד פעמיים פועל כפי שציפו הפוליטיקאים והפעילים אשר פעלו לקדם מס זה.

¹³ תשובות "לא יודע/ת" (5.5% מהמשיבים) הוצאו מהניתוח.

נספח - מתודולוגיה :

צוות של המכון לחירות ואחריות בבית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה באוניברסיטת רייכמן הכין את השאלות לסקר וניתח לאחר מכן את הנתונים. הסקר עצמו נערך על ידי חברת אייפאנל (iPanel), אשר עורכת סקרים מקוונים בישראל. הסקר נערך בתאריכים 22–27 בפברואר, 2022, כאשר כל הנתונים בסקר נאספו באופן מקוון.

במצטבר, 1,260 משיבים בני 18 ויותר השלימו את הסקר. מתוכם, 1,005 משיבים יהודים ו-255 משיבים ערבים.¹⁴ טעות הדגימה המרבית לכלל מדגם הינה 2.8% ברמת ביטחון של 95%.

המשיבים היהודים מהווים מדגם מייצג של האוכלוסייה היהודית הבוגרת בישראל בפילוח של מגדר, קבוצות גיל, מחוז בארץ, ומידת דתיות (בהתאם לנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה). המשיבים הערבים מהווים מדגם שהינו קרוב לזה המייצג את האוכלוסייה הערבית הבוגרת בישראל בפילוח של מגדר, קבוצות גיל, מחוז בארץ, ומידת דתיות, כאשר ישנו חוסר קל בדגימה של משיבים גברים, משיבים מאזור הדרום, ומשיבים בני 40 ומעלה.

¹⁴ השאלון תורגם לערבית כך שמשיבים ערבים יכולים היו לבחור אם לענות על השאלון בעברית או בערבית.